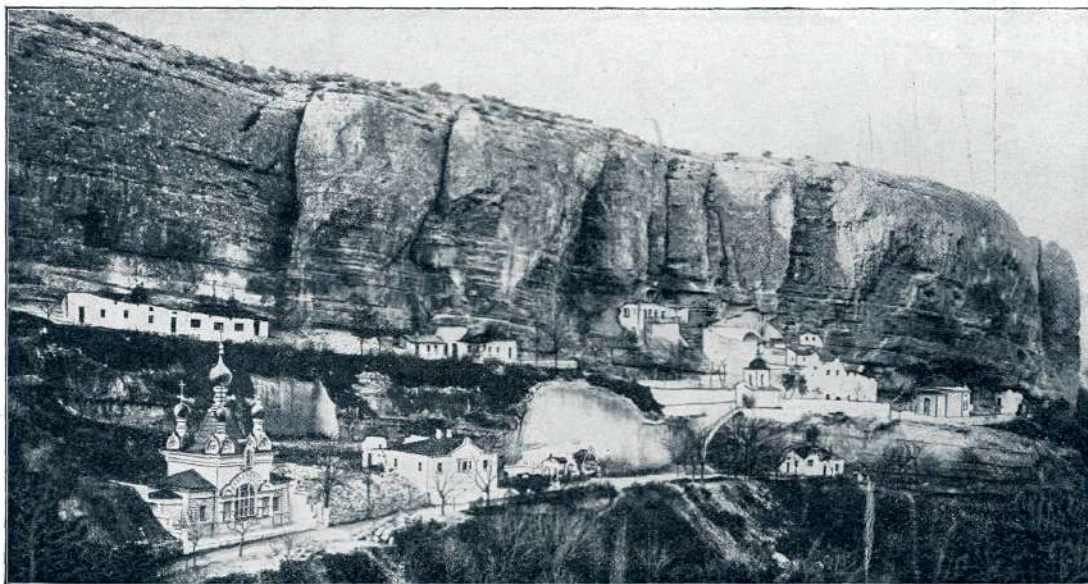

USPENSKI SAMOSTAN V BAKČISARAJU

Književnost.

Ravnokar smo prejeli letošnje knjige „Družbe svetega Mohorja“, namreč:

Koledar Družbe svetega Mohorja. Prinaša koledarski del, imenik in leposlovje. V leposlovnem delu so zastopani naši najboljši pisatelji, sama zveneča imena. Ni se sprejemalo pisateljev začetnikov in pa takih, ki drugje ne najdejo strehe, ni se pa tudi sprejelo onih, ki plavajo po taki struji, da bi jih ljudstvu ne mogli dati v roke in bi jih ljudstvo ne hotelo brati. Treba je gledati, ne samo na vsebino spisa, ampak tudi na ime pisateljevo. Ako bi n. pr. pisatelj gotovih podlistkov v „Slovenskem Narodu“ hotel za lepe denarce napisati za Mohorjevo družbo „Molitvene bukvice“, bi se ljudje gotovo pohujšali. Zato pa tudi postavi sveta Cerkev na indeks včasih vse spise kakšnega pisatelja, celo one, katerih še ni napisal. Samo radi imena.

Med pesniki najdemo imena: Anton Medved, Ivan Pregelj (Mohorov), Fr. Neubauer, Ksaver Meško. Jako prijetno nas je iznenadil Meškov članek: „Nagrobni napisi“. Nazaj k ljudstvu in k prirodi se mora vrniti naše slovstvo, iz tega vrelca zajemati moči in idej. Kako globoka poezija zveni iz nekaterih teh drobnih verzov, ki jih je nabral pisatelj po pokopališčih. Iz njih se zrcali duša in srce našega ljudstva. Želeli bi jako, da bi se pisatelj še bolj vglobil v ljudstvo („wirf dich hinein ins volle Menschenleben!“), v njegovo čustvovanje in mišljenje in našel bo hvaležne predmete svojemu talentu in mir svojemu srcu. Fr. Neubauer je priobčil: „Ob Vrbskem jezeru“ in „Iz potujčenega Srema“. Rodoljubna pesem je prišla nekako v diskredit. Preveč so včasih nekateri dobri narodnjaki, a ne posebno srečni pesniki ubirali „glase domorodne“ in zato je nastal nekak predsodek, da domoljubje ni za poezijo. Celo

Gregorčiču se je to očitalo. Toda po krivici. Ako je domoljubno čustvo globoko in iskreno in izlito v primerno pesniško obliko, ne vemo, zakaj bi iz tega ne mogla nastati dobra pesem. Ako ima pesnik razvit estetični čut, bo še zavil misel v tako obliko, da tendenca ne bo v nasprotju z estetiko. Vsako čustvo ima pravico do poezije, ne samo erotika in krokanje. Neubauerjeve pesmice pa so gotovo čista poezija in to ne srednje vrste. Globoko čustvo, jasno izraženo misel, plastično obliko, vse, kar se zahteva od dobre pesmice, boste našli v njih. Vzemite Zupančičeve „Samogovore“, vzemite katero teh pesmic in primerite. V Samogovorih najdete več talenta, več rutine, toda njegova širokoveznost, s katero ne pove skoraj ničesar, množica besed, pod katero morate ugibati, kaj se skriva, vas utruja, da čitate le z naporom. Naj on in njegovi poklicani apologeti še tako psujejo vsakega, ki noče uvideti, da je struja naše moderne prava, prepričali ne bodo nikogar in Samogovori so že sedaj skoraj pozabljeni. Za našo „Družbo“ odločno ni ona struja, obratno bode pa ljudstvo pesmice slavnega Neubauerja rado čitalo.

Anton Medved nam je podal vzore svoje muze. Čudovito je, kako je izklesan njegov jezik. Naša mladina ga bo morala čitati in si ga izbrati za vzor slovenskega jezika. Nekatero verze je menda delal za predloženo mu sliko. Vendar je jako srečno izvršil svojo nalogo. Učitelji naj bi zlasti Medvedove poezije dajali učencem, da se jih uče napamet in deklamujejo in si tako prisvoje lepo, krepko slovenščino.

Ivan Pregelj je priobčil v ljudskem tonu seljanko: „Vinograd“ in pod imenom I. Mohorov štiri pesmice: „V tujino“, polne mehkega čustvovanja in tople ljubezni do rodne grude. Želimo, da bi se oglašal pogosto, kajti „kar mati učila, je mično posnet“.